

'Autochtone leden? Heel graag zelfs'

Multiculturele studentenverenigingen steeds populairder

Sinds halverwege de jaren 90 groeit het aantal allochtone studentenverenigingen in Nederland. De laatste paar jaren lijken ze als paddestoelen uit de grond te schieten. Er zijn er al zo'n negentig actief. Allochtone studenten kiezen voor deze verenigingen omdat ze vaak dezelfde achtergrond delen en met elkaar problemen het hoofd bieden die autochtone studenten meestal niet kennen. Daarnaast willen de verenigingen met beide benen in de maatschappij staan en daar hun steentje aan bijdragen. De formule werkt gezien de almaar stijgende ledenaantallen. SUN en Cosmicus zijn twee van deze groeiende verenigingen die actief zijn in Utrecht.

"Op de openingsavond van het afgelopen jaar was er een lezing over de raakvlakken tussen de drie grote godsdiensten. Na afloop waren er hapjes en drankjes. Het was een gezellige en leerzame avond." Studenten Unie Nederland - SUN - viert het einde van het afgelopen studiejaar in het kantoor van de Milligörus in Amsterdam Osdorp. De 21-jarige voorzitter Rasit Yildirim, student HBO-bedrijfseconomie en een vrouwelijke collega hebben speciaal voor deze gelegenheid een powerpointpresentatie gemaakt. Nog geen twintig Turkse studenten en één Joodse student kijken zwijgzaam en aandachtig toe. SUN is er niet voor de lol, zoveel is duidelijk.

Na afloop van de powerpointpresentatie begeeft de groep zich naar een andere ruimte voor de gebruikelijke hapjes en drankjes. De kleine, fel verlichte eetzaal doet sober aan. De tv aan de muur toont Turks sprekende tekenfilmfiguurtjes. Er staan twee lange tafels. Op het menu staan shoarma met rijst en water. De mannen gaan aan de ene tafel zitten, de vrouwen - op twee na met hoofddoek - aan de andere. Erkan Yesil (19) geeft uitleg: "Mannen en vrouwen zitten altijd apart. Dat heeft met het geloof te maken." De sfeer tijdens het eten is allesbehalve uitgelaten. Met name de vrouwentafel is voor Nederlandse begrippen opvallend rustig. Derya Kaplan (22), secretaris van de SUN en rechtenstudente aan de Vrije Universiteit: "Bij andere verenigingen zoals het Corps gaat het om borrelen en feesten. SUN is gericht op cultuur en educatie, daarom kom ik liever hier." Derya is één van de twee meisjes zonder hoofddoek. "Sommigen dragen 'm wel en sommigen niet. Bij SUN is een hoofddoek niet verplicht. We zijn toch allemaal broeders en zusters", aldus Derya. Rasit geeft haar gelijk: "We zijn een informeel clubje met een sterke band. Voor mij als voorzitter is het belangrijkste dat wij als een familie zijn."

SUN heeft deze avond één niet-Turkse gast; Michael Hess (21), student geschiedenis. Michael is voorzitter van een Joodse jongerenvereniging. "Wij hebben sinds kort contact met SUN. Respect krijg je door elkaar beter te leren kennen. De meesten zijn geneigd naar de verschillen tussen het Jodendom en de Islam te kijken, terwijl er eigenlijk meer overeenkomsten zijn. Onze maatschappelijke betrokkenheid, bijvoorbeeld. Door samen te werken vervullen we een soort voorbeeldfunctie voor de rest van de maatschappij."

Na twintig minuten zijn de borden leeg, en daarmee is de avond ten einde. "Dames en heren; dank u voor de geslaagde avond. Ik ben zeer verheugd dat jullie gekomen zijn, en

hoop jullie na de zomer nog vaak te mogen verwelkomen", besluit Rasit plechtig. Er volgt een applaus. Iedereen gaat naar huis.

SUN werd in 1995 opgericht door vijf Turkse islamitische studenten. Nu, in 2004, telt de vereniging ongeveer 450 leden. Zo'n veertig procent daarvan woont in Utrecht. Rasit: "SUN pleit voor een liberale vorm van de islam. Veel studenten begrijpen de islamitische termen verkeerd, bijvoorbeeld als het gaat om de Jihad of de oorlog in Irak. Die mensen creëren haat in zichzelf. Dat proberen we tegen te gaan. Wij willen het beeld laten zien dat moslims, christenen enzovoort kunnen samenleven."

Rasit heeft de SUN met de jaren zien groeien: "In de jaren negentig waren er heel weinig allochtone studentenverenigingen, terwijl daar wel behoefte aan was. Allochtone studenten wilden samen activiteiten organiseren. Dat is ze inmiddels gelukt." SUN wil verder uitbreiden. In Leiden is sinds maart 2004 een afdeling gevestigd, en met Groningen wordt momenteel onderhandeld. Het hoofdkantoor in Utrecht heeft twee jaar lang op non-actief gestaan, maar is nu net weer voorzichtig gaan draaien.

Naast activiteiten organiseert SUN projecten gericht op de specifieke problemen van het groeiende aantal allochtone hbo- en wo-studenten en scholieren in Nederland. Die problemen behelzen onderwerpen als studiekeuze en solliciteren. Rasit: "Onder allochtone studenten zijn veel uitvallers. Op het moment dat ze een studie moeten kiezen, missen ze de steun van hun ouders, omdat die zelf vaak geen opleiding hebben gevolgd. Zij willen dat hun kind advocaat of dokter wordt. Maar misschien wil zo'n kind wel brandweerman worden, of politicus."

Een ander project richt zich op de sollicitatieprocedure. "Allochtone studenten vinden het moeilijk zichzelf op de juiste manier te presenteren. Hier ontbreekt weer de steun van de ouders. Mijn eigen pa bijvoorbeeld werkte in een bloemenkwekerij. Hij heeft nooit gesolliciteerd, dus kon hij mij daar niets over leren. Wij kennen de problemen van deze jongeren. Die kennis gebruiken we om een bijdrage te leveren aan de maatschappij." Die bijdrage aan de maatschappij levert SUN binnen een islamitisch kader. Desondanks staat SUN open voor iedereen, ongeacht levensbeschouwing of nationaliteit. Rasit: "Autochtone leden? Heel graag zelfs, maar helaas bereiken we die heel moeilijk. Wij proberen de hele studentengroep bij onze vereniging te betrekken; niet-gelovigen, Joden; geen enkel probleem. Ieder lid kan ook in het bestuur gekozen worden."

Wereldburgers

Ibrahim Ozgul (21) is voorzitter van de multiculturele stichting Cosmicus. Cosmicus is afgeleid van het Griekse woord kosmos en staat voor wereldburger. De Turkse student HBO-accountancy zegt dat de vereniging geen politieke of religieuze voorkeuren heeft. "Want dan kies je een doelgroep. Hoe divers kun je zijn als je een kleurtje hebt?"

Cosmicus heeft in totaal ongeveer 370 leden en is gevestigd in acht studentensteden. Zo'n zeventig daarvan studeren in Utrecht. De vereniging is in 1995 door Turkse studenten opgericht en houdt zich bezig met het organiseren van feesten,

huiswerkbegeleidingsprojecten voor middelbare scholieren, carrière- en loopbaanbegeleiding, lezingen en buitenlandse reizen. Ook Cosmicus werkt aan een multicultureel imago. Minstens zestig procent van de leden is Turks. De overige veertig procent van de leden zijn Marokkaans, Nederlands, Surinaams en Grieks. De Nederlanders zijn vooralsnog sterk in de minderheid.

Het is zaterdag, half drie 's middags. In een buurtcentrum in Lombok viert Cosmicus het begin van het nieuwe studiejaar. De ingrediënten: een speech en door ouders bereide Turkse lekkernijen. Er komen maar twaalf leden opdagen. Allemaal zijn het mannelijke studenten van Turkse komaf. Hayrullah (22) en Ahmed (21) zijn teleurgesteld. Het is wel érg rustig, vinden ze. Waarschijnlijk komt dat door het ongebruikelijke tijdstip van de bijeenkomst. Dat er geen vrouwelijke studenten zijn, is volgens de twee puur toeval. "Ongeveer de helft van onze leden is vrouw", aldus Hayrullah. Hayrullah woont pas sinds vier jaar in Nederland. Hij oogt verlegen, praat zacht en is door zijn gebrekkige Nederlands moeilijk te verstaan. Ahmed (21) lijkt op het eerste gezicht in niets op Hayrullah. Hij is van Turkse afkomst, maar is geboren en getogen in Nederland. Hij studeert psychologie. Zijn Nederlands is accentloos, hij heeft een vlotte babbel en maakt een zelfverzekerde indruk. Ahmed: "Je merkt dat studenten die net uit Turkije zijn gekomen nog niet helemaal bekend zijn met de Nederlandse gebruiken. Daarin steunen we elkaar." Hij vertelt dat de meeste mensen verbaasd reageren als blijkt dat hij Turks is. Toch voelt Ahmed zich bij Cosmicus meer thuis dan bij een 'autochtone' vereniging. "Misschien ga ik later bij een Nederlandse vereniging, maar nu nog niet. Hier hebben we dezelfde achtergrond, we begrijpen elkaar, en daarnaast wil ik iets doen voor de Turkse gemeenschap", verklaart hij.

Binnen Cosmicus wordt volgens hem vooral gepraat over de vraag hoe je als Turkse groep een compromis kunt sluiten tussen de Turkse en de Nederlandse cultuur. De vereniging hoopt daarom op meer Nederlandse leden. Nu zijn dat er nog maar een stuk of tien.

Mustafa (34) is inmiddels oud-student. Hij kwam halverwege de jaren 90 naar Nederland om te studeren. Nu is hij coördinator van een jongensinternaat, docent wiskunde en vrijwilliger bij verschillende projecten. Hij is naar de opening gekomen om de leden van Cosmicus een hart onder de riem te steken. De hoge uitval van allochtone studenten in het hoger onderwijs baart hem zorgen. Hij wijt die hoge uitval aan een gebrek aan zelfvertrouwen onder allochtone studenten. Vroeger leed ook hij daaronder: "Ik dacht tijdens mijn studententijd: 'Hoor ik hier wel thuis? Word ik wel geaccepteerd?' Dat gevoel is lang blijven hangen en was een behoorlijke handicap. Allochtone jongeren moeten van dat gevoel af."

Als allochtone jongeren hun studie hebben afgerond, zijn ze volgens hem verplicht iets terug te doen voor de Nederlandse maatschappij. "Mijn advies is: maak wat van de kans die je in Nederland gekregen hebt! Wij willen niet zoals de eerste generatie Turken in Nederland geld verdienen en dan gauw terug naar Turkije. Als ik naar Turkije ga, begin ik me na drie weken te vervelen en krijg ik heimwee naar Nederland. Ik voel me een Turkse Nederlander, niet een Nederlandse Turk. Dat gevoel wil ik uitdragen."

Positieve ontwikkeling

Studentendecaan Frank Peters van de Universiteit Utrecht vindt de opkomst van verenigingen als SUN en Cosmicus een positieve ontwikkeling. "Nu zijn ze nog met weinigen, maar ik denk dat het er steeds meer zullen worden. Hun inspanningen zijn te waarderen en te prijzen. Daarom doen wij - de universiteit - wat we kunnen om ze te stimuleren." Zo stelt de universiteit bijvoorbeeld vergaderruimte ter beschikking.

De gedachte is dat deze studentenverenigingen een goed middel zijn om een brug te slaan tussen de allochtone student en de universitaire gemeenschap. "Hun functie was in de jaren 90 het bieden van steun en geborgenheid binnen de eigen groep, omdat er toen nog weinig allochtone studenten waren. Op dit moment vervullen ze de behoefte aan een samenkomst van verschillende groepen", aldus Peters. Hoe deze verenigingen zich in de toekomst zullen ontwikkelen, weet hij niet. "Misschien worden ze opgeheven als ze niet meer nodig zijn, of misschien gaan ze concurreren met internationaal getinte verenigingen als de AEGEE. Daar heb ik nu geen kijk op."

Cosmicusvoorzitter Ibrahim is in elk geval vol goede hoop. Verenigingen als Cosmicus en SUN worden volgens hem steeds populairder. "Misschien zijn studenten die autochtone verenigingen intussen wel gewend. Dit is toch iets nieuws op de markt," aldus Ibrahim.

Zie voor een overzicht van allochtone studentenverenigingen
www.platformlamp.nl/content/content_netwerk_verenigingen.html.

Verschenen op 04-11-2004 in [Ublad 7 \(36\)](#).